

Аласанія М. В.,

викладач кафедри англійської мови факультету іноземних мов
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТОРУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

Анотація. У статті розглядаються основні лексичні особливості англомовного комунікативного простору Інтернет-дискурсу. Вона містить спробу систематизувати та описати найбільш вживані лексичні засоби, притаманні спілкуванню в сучасному англомовному комунікативному просторі.

Ключові слова: графічні засоби, Інтернет-дискурс, Інтернет-комунікація, комунікативний простір, лексичні особливості.

What is truly remarkable is that so many people have learned so quickly to adapt their language to meet the demands of the new situations, and to exploit the potential of the new medium so creatively to form new areas of expression. It has all happened within a few decades... The arrival of Net-speak is showing us homo loquens at its best.

D. Crystal «Language and the Internet»

Постановка проблеми. Виникнення Інтернету наприкінці 60-х років як ще одного комунікативного каналу передачі даних та пізніше як засобу масової комунікації у XXI сторіччі призвело до виникнення принципово нової форми комунікації та формуванню особливого виду дискурсу – Інтернет-дискурс, який стає об'єктом нашого дослідження.

Нетрадиційність Інтернет-дискурсу є досить цікавою, різноманітною, динамічною, що пробуджує інтерес науковців-лінгвістів для дослідження деяких аспектів даного явища [4]:

- комунікативного – як вербального та невербального спілкування;
- структурно-стилістичного – як нетекстової організації мовного мовлення;
- структурно-семантичного – як уривку тексту, що перевищує речення;
- соціально-прагматичного – як тексту, зануреного в ситуацію спілкування.

Актуальність нашого дослідження зумовлена фактом, що за своїм революційним впливом на громадськість у цілому та на загальнолітературну мову загалом глобальну інформаційну мережу Інтернет, яка вже сьогодні охоплює майже всю площу земної кулі, прирівнюють до створення першого друкарського станку І. Геттенбергом [6].

Розвиток такого феномену, як Інтернет-комунікація (комп'ютерно опосередкована комунікація – КОК, Computer-Mediated Communication – СМС), яка несе в собі вербальну та невербальну взаємодію комунікантів у мережевому просторі, дає нам право говорити про появу як особливого віртуального – комунікативного середовища, так і про віртуальну мовну особистість [5; 6], та нову

форму мови – електронну. Д. Крісталл описує сутність Інтернет-комунікації наступним чином, «усна форма мови + письмова форма мови + ознаки, опосередковані комп'ютером» [6]. Предметом нашого дослідження стали лексичні особливості англомовного сегменту одного із різновидів електронного дискурсу, а саме Інтернет-дискурсу.

Науковці виділяють чотири основні лексичні групи в Інтернет-дискурсі [1; 2; 3]:

1) загальноприйняті технічні терміни – *DSC, JPEG, http* і так далі;

2) лексеми, відомі великій кількості інтернет-користувачів – *avatar, cyber, home page, link* і так далі;

3) лексеми, існуючі в певних форумах – *punk, miss hot, Nub, St 405* і так далі;

4) лексеми, які використовуються звичайною аудиторією людей, які знаходяться в курсі розвитку інформаційних технологій – *chatroom, delete, download, website* і так далі.

Формування лексичних особливостей базується на загальноживаній лексиці англійської мови та підкорюється її словотворчим нормам. У ході дослідження нами було виявлено низку особливостей, притаманних мережевим чатам. **Метою** дослідження є вивчення особливостей використання лексичних одиниць, які несуть ознаки письмового та усного різновиду мовлення, в англомовному комунікативному просторі Інтернет-дискурсу. Матеріалом розвідки є тексти англомовних електронних чатів [7; 8].

Проведений аналіз лексики чатів свідчить про те, що характерною особливістю є використання прецедентної та соціально-значущої лексики: *hitler's back* (вживання імені відомого німецького лідера та ідеолога фашизму як реакція на використання учасниками чату німецької мови); *bow bells* (на позначення загальновідомих дзвонів церкви Св. Марії у районі Боу (Bow) у Лондоні – вважається, що справжні жителі Лондона Кокні (Cockney) жили саме в цьому районі); *Karl Marx* (ім'я відомого німецького філософа та економіста – на позначення німецької нації у цілому); *honey on toast time* (згідно з поширеним уявленням про те, що тост з медом полегшує похмілля, учасник чату дає пораду використати саме цей засіб); *wheelchair* (лексична одиниця, що несе глибокий соціальний підтекст: в американському суспільстві – є 3 категорії громадян, випадки проти яких вважаються не політкоректними, а саме афроамериканці, люди з обмеженими фізичними можливостями та ті, що належать до сексуальних меншин. Лексема *wheelchair* співвідноситься з другою групою зазначених вище членів американського суспільства); *Moral crusade* (хрестовий похід за мораль – на позначення тенденцій, які були поширеними в Європі в середньовіччі, до знищення відьом та людей, які порушували мораль); *Jack*

the Ripper (найбільш відоме ім'я серійного вбивці, який коїв страшні злочини в Лондоні наприкінці 1888р.); *Rizla* (назва відомого бренду, що виробляє папір для цигарок).

Характерним для комунікації в мережевих форумах є також використання різноманітних ніків. Вибір псевдоніму дозволяє експериментувати з соціальними нормами, санкціями, правилами. Приховування своєї індивідуальності під маскою дозволяє користувачам пережити пригоду, яка ніколи не відбудеться в реальному житті. У виборі псевдоніму виявляється креативність людини, а також її прагнення до наслідування певних рис (як-от, при виборі імен зірок): *Pink, Miss Hot, Sportmaus; Brad Pitt, Cameron Diaz, Eros Ramazotti, Usher* тощо. Найбільш частотними у використанні молоддю є також ніки, пов'язані з: героями мультфільмів – *BAMBI, Pluto, Teutates, Yogibaer, Tweety*; продуктами – *Fishmac, Big Mac, Altbier*; комп'ютерною сферою: *Virtuella, Avatar, cyber, Cybergirl*; міфічними героями: *Thanatos, Ikarus, Abraxa*.

Слід зазначити, що у чат-комунікації поширеним є використання сленгової лексики: *chill man* – заспокойся; *to cam chat* – to chat online with camera (спілкуватися онлайн за допомогою веб-камери); *weed* – марихуана; *poke* – knock knock (є поширеним в Інтернеті та використовується в чатах та при надісланні повідомлення); *room* – усі присутні в чаті; *tasty* – дівчина, яка гарно виглядає; *season ticket holder* – людина, яка має абонемент на футбольні матчі на весь сезон; *an iron* – на позначення людини нетрадиційної сексуальної орієнтації; *hammers fan* – фанати футбольної команди Вест Хем Юнайтед (West Ham United F.C.); *nick* – nickname (нік у чаті); *kookie* – cool/ exciting (кльовий); *aussie* – Australian (австралієць/австралійка); *google* – to google smth (шукати щось в Інтернеті); *double shack* – пряме попадання; *joint* – тюрма/забігайлівка; *showbiz* – шоу-бізнес.

Словотворчі процеси в мові Інтернету мають свої особливості. Незважаючи на те, що в Інтернеті створюються нові слова, відбувається це за типовими для вказаної мови моделями, відповідно до прийнятих у мові способів словотвору, такими, як афіксації (*mailer, windowfull, froggy (program)*); словоскладання (*wiredhead, webcam, netman*), конверсія (*flame - to flame, Gopher - to gopher*), аббревіація (*cyberchondriac, bot, num*). Частотними афіксами є такі специфічні префіксальні новоутворення, як «e-» (від *e-mail*): *e-money, e-shop; at - / @ - : atsign, @ -party; info-: infomercial, infomania*, а також традиційні суфікси, властиві буденною лексиці: *-er: browser, server; -ing: eavesdropping, mirroring; -ity: dubiousity, obviosity; -ful: folderful, screenful; суфікси, властиві науковій лексиці: -itude: hackitude, geekitude; -en: vixen, matrixen; -oid: nerdoid, modemoid; -able: crackable, clickable; суфіксу, властиві розмовної лексиці: -ie / y: newbie, geeky.*

Аналіз похідних лексем, що мають у своєму складі суфікс *-er*, показав, що їх основи не однорідні, являють собою кілька груп [1]: до першої входять мотивовані слова, що зберігають концептуальне значення кореня, але вжиті в іншому контексті – інтернет-контексті, наприклад, *server* – сервер; *mailer* – поштова програма; до другої групи належать слова, які зберігають лише одну концептуальну схему, наприклад, *lamer* – ненавчений або безглуздий користувач; третю групу складають похідні, основу яких представляють собою нормативні одиниці мови, але вже

переосмислені, які беруть участь у словотворчому процесі в метафоричному значенні, наприклад, *browser* – браузер; *surfer* – інтернет-користувач; до останньої групи належать слова, в яких *-er* не є суфіксом, наприклад, *Finger* – програма, що повідомляє інформацію про користувача, зареєстрованому на певному комп'ютері; *mail filter* – програма, яка перевіряє вхідні електронні повідомлення і не приймає ті, які не цікавлять користувача.

Однією із орфографічних особливостей електронної комунікації в форумах є використання емотиконів – тобто графічних засобів передачі емоції. Емотикони на позначення позитивних емоцій: « :D » на позначення широкої посмішки сміху; « ;) » на позначення посмішки та підмигування; « :) », « :-) » на позначення посмішки (у всі зуби); « :] » на позначення задоволеної посмішки; « O:-) » на позначення ангельської посмішки; « xxx » / « :-* » на позначення поцілунку; « :-*8 » на позначення тривалого поцілунку; « xD » на позначення гучного сміху; « M:-) » на позначення привітання. Емотикони на позначення негативних емоцій: « :< » на позначення того, що людині дуже сумно; « :3 » на позначення сумного стану, гірше нікуди; « :_(» або « :(» або « :(» на позначення плачу, сліз, засмучення, образи; « :-/ » на позначення невдоволення (крива усмішка); « >:-[» на позначення сердитого або нахмуреного стану; « :-[» на позначення збентеженості/почервоніння; « :-> » на позначення загрозової, різкої, ехидної, зухвалої посмішки; « >:- » на позначення грізного, розсердженого, загрозового стану; « >:- » на позначення грізної підмигуючої фізіономії; « X » на позначення гримаси, скорченої як просто від сміху, так і від болю; « :-E » на позначення злості (оскал).

Особливе місце в лексичному складі чатів займає вживання аббревіатур, акронімів та скорочень: *B4* – before (перед тим, як); *Thx* – thanks (дякую); *BTW* – by the way (до речі); *CU* – See you! (побачимось); *CUL8R* – See you later! (побачимось незабаром); *UR* – you are (Ви); *Wknd* – weekend (вихідні); *HAND* – Have a nice day! (Гарного дня); *2day* – today (сьогодні); *IMHO* – In my humble opinion (на мою думку); *KIT* – Keep in touch (тримай зв'язок); *MSG* – message (повідомлення); *L8* – late (пізно); *4U* – for you (для тебе); *XLNT* – excellent (відмінно); *4GVME* – forgive me (пробач мене); *GR8* – great (чудово); *ANY1* – any one (кожен); *ASL* – age / sex / location A / S / L (вік, стать, місце проживання); *ATM* – at the moment (на данну хвилину, зараз); *BBS* – be back soon (скоро повернуся); *BTW* – by the way (між іншим); *F2F* – face to fact (віч-на-віч, тет а тет); *GTG* – I got to go (я повинен йти); *HTH* – hope this help (сподіваюся, це допоможе); *OIC* – Oh, I see (О! Я бачу!); *PPL* – people (люди); *SMT* – something (щось); *TFHAOT* – Thank for help ahead of time (заздалегідь вдячний); *LOL* – laugh out loud (сміх у голос); *J_IS_A_M_F* (*Jamessheffl is a mother fucker*); *OAL* – optimal access link (оптимальний надлишок посилання); *CIA* – central intelligence agency (центральне розвідувальне управління); *CNN* – cable news network; *NP* – no problem (без питань); *IPA* – India Pale Ale (різновид пива); *WB* – welcome back (із поверненням); *PVT/PM* – private message (приватне повідомлення).

Використання вигукових слів для вираження певних емоцій: *whoa* – на позначення захоплення; *awww* – на позначення здивування; *erm* – на позначення роздумів; *boored* на позначення суму; *awww boo hoo* – на позначен-

ня недовіри та несхвалення; *sheeesh* на позначення злоби та недовіри; *yummy* – на позначення задоволення від їжі; *eeeeek* – на позначення переляку або шоку; *boo hoo* – вигук на позначення плачу та хникання; *tuwahh* – на позначення поцілунку; *he he/ ahahah/ hahahahahaaha/ Ha Ha Ha* на позначення сміху; *hiiiiiiiiii* – на позначення піднесеного настрою; *heheh* іронічний сміх; *bla bla bla* на позначення несхвалення пустих балачок; *ohhh* на позначення відчаю, суму; *eh* на позначення розчарування; *he ya/ heeey/ heya/ hiya/ hey* – на позначення радісного привітання; *thmmm/ hmm* на позначення роздумів.

Хотілося б додати що для віртуального спілкування характерне прагнення компенсувати відсутні в цьому виді комунікації невербальні та паравербальні фактори за допомогою графічних засобів (використання емотиконів, знаків та символів). У процесі дослідження встановлено вплив мови, використовуваної у віртуальному спілкуванні, на нормативну мову. Сленг, розмовна лексика, вигук, прецедентна та соціально-значуща лексика, графічні засоби вироблені користувачами Інтернету, переходять у загальноживану лексику, а формування нового, мережевого способу життя і мислення суттєво впливає на мовну ситуацію.

Підсистема Інтернет-лексики постійно розширюється, стабілізується, обособлюється від інших функціональних сфер національної мови, виділяється власними мовними ознаками, розширює межі використання. Інтернет-одиниці впроваджуються в мовну практику носіїв мови, зменшуючи мовну норму індивіда, що призводить до зламу сформованої нормативної практики, до зниження мовної норми взагалі. При цьому поширення мовної підсистеми Інтернет як будь-якої іншої мовної системи науки та техніки призводить до збагачення словникового складу мови, що є одним з найважливіших факторів розвитку будь-якої мови, свідченням його динамічного розвитку.

Висновки. Дослідження мови Інтернету знаходиться ще на початковій стадії, вивчення мови Інтернету є досить перспективним явищем, має цілу низку аспектів, які чекають на своїх дослідників. Найбільш цікавими та перспективними, з точки зору дослідження лексичних особливостей та нових значень слів в англійському комунікативному просторі Інтернет-дискурсу, автору представляється вживання прецедентної лексики.

Література:

1. Ахренова Н.А. Основные способы классификации жанров Интернет-дискурса / Н.А. Ахренова // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. Серия «Гуманитарные науки». – №9 – 2009. – Челябинск : Изд-во ЧГПУ. – С. 136–142.
2. Галичкина Е.Н. Специфика компьютерного дискурса на английском и русском языках / Е.Н. Галичкина : дисс. ... канд. филол. наук. – Астрахань, 2001.
3. Горошко Е.И. Интернет-коммуникация: проблема жанра / Е.И. Горошко // Жанры и типы текста в научном и медийном дискурсе. – Вып. 4. – 2006. – С. 165–175.
4. Иванов Л.Ю. Язык в электронных средствах коммуникации / Л.Ю. Иванов // Культура русской речи: энциклопедический словарь-справочник. М. : Флинта; Наука, 2003. – С. 791–793.
5. Леонтович О.А. Компьютерный дискурс: языковая личность в виртуальном мире / О.А. Леонтович // Языковая личность: институциональный и персональный дискурс. – Волгоград : Перемена, 2000. – С. 191–200.
6. Crystal D. Language and the Internet / D. Crystal. – Cambridge, 2001. – 272 p.
7. USA – ICQ Chat Rooms [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://chat.icq.com/icqchat/chatroom.php?c_id=34.
8. The UK Chat – ICQ Chat Rooms [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://chat.icq.com/icqchat/chatroom.php?c_id=34.

Аласания М. В. Лексические особенности англоязычного коммуникативного пространства Интернет-дискурса

Аннотация. В статье рассматриваются основные лексические особенности англоязычного коммуникативного пространства Интернет-дискурса. Она содержит попытку систематизировать и описать наиболее употребляемые лексические средства, присущие обществу в современном англоязычном коммуникативном пространстве.

Ключевые слова: графические средства, Интернет-дискурс, Интернет-коммуникация, коммуникативное пространство, лексические особенности.

Alasaniia M. Lexical features in English communicative space of the Internet discourse

Summary. The article discusses the main lexical features of the English communicative space of Internet discourse. It contains an attempt to organize and describe the most common lexical means of communication inherent in modern English communicative space.

Key words: graphical tools, Internet discourse, Internet communication, communicative space, lexical features.